

ข้อเสนอโครงการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยนยใช้แบบฝึกทักษะการเขียน
แผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3

ภายใต้ชุดโครงการวิจัย

การพัฒนาแผนที่เส้นทางเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ฐิติมา ชีวินวรรคต์

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ฝ่ายมัธยม)

ปีการศึกษา 2564

ข้อเสนอโครงการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดนใช้แบบฝึกทักษะการเขียน
แผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3

ภายใต้ชุดโครงการวิจัย

การพัฒนาแผนที่เส้นทางเพื่อพัฒนาทักษะภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่

6

ฐิติมา ชีวินวรรค์ดี

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ฝ่ายมัธยม)

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดแบบแผนภูมิโยงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) ในลักษณะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น ด้วยแนวการสอนภาษาแบบแผนภูมิที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2. เพื่อศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ของนักเรียน ก่อนและหลังเรียน การวัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิโยงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) เครื่องมือการวิจัยเป็น 1. การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิโยงมุม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.25)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิโยงมุมมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมหลังเรียน ($\bar{X} = 16.40$, S.D.=3.01)สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน($\bar{X} = 9.10$, S.D.=3.41)

2.. วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิโยงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.25)

Abstract

This experimental study aims to develop study plans by using Spider Map writing skill exercise for Grade 9 Room 3 Students of Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University. The students had been taught with language teaching method which effectively matches the standard 75/75 and were required to write creative essays. The study also aims to study students' creative writing skills before and after studying. The instrument only consists of Spider Map writing skill exercise for Grade 9 Room 3 Students of Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University. The findings revealed that (1) the learning results of students who used Spider Map writing skill exercise after studying (\bar{X} =16.40, S.D.=3.01) was higher than those before studying (\bar{X} =9.10, S.D.=3.41). (2) this research on developing study plans by using Spider Map writing skill exercise for Grade 9 Room 3 Students of Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University is generally the most appropriate at the highest level (\bar{X} = 4.92 , S.D.= 0.25).

Keywords: creative writing, spider map and students

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง : การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแผนภูมิใยแมงมุมสำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้าสายชั้น เพื่อนร่วมงาน ที่กรุณาให้คำปรึกษา ความรู้ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียด เพื่อให้รายงานการวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างเครื่องมือและสนับสนุนให้ งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร และนักเรียนโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ โดยให้ความร่วมมือในการทำแบบฝึกทักษะและร่วมทำแบบฝึกทักษะทำให้งานวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของรายงานการวิจัยฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

จิตติมา ชีวินวรรค์ศักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย.....	6
การเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	9
ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	10
ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	11
องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	12
แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	14
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	15
การวัดและประเมินผลเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
กลุ่มเป้าหมาย.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	38
วัตถุประสงค์.....	38

กลุ่มเป้าหมาย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
สรุปผลการวิจัย.....	39
อภิปรายผลการวิจัย.....	39
ข้อเสนอแนะ.....	39
บรรณานุกรม.....	41
ภาคผนวก.....	43
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	44

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางตัวชี้วัด.....	7
2.2 ตารางการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	16
2.3 แสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจำนวนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..	22
3.1 ตารางอื่น ๆ.....	24
4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิ ใยแมงมุม	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นมรดกล้ำค่าทางวัฒนธรรมที่ทุกคน ทุกภาคต่างภูมิใจ เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความหมาย ช่วยสร้างความเข้าใจให้ตรงกันและช่วยสร้างความรู้สึกที่ติดต่อกันระหว่างคนในชาติ ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยมีความสำคัญด้านการติดต่อสื่อสารการถ่ายทอดทั้งความรู้สึกและวัฒนธรรมรวม ไปถึงในการศึกษาเล่าเรียน และในด้านการปกครอง ภาษายังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ นอกจากนี้ภาษายังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรมประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติอันล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ การอนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ทั้งนี้ภาษาไทยยังมีความสำคัญทางด้านการถ่ายทอด วัฒนธรรม การศึกษาการติดต่อสื่อสารและการปกครอง ดังที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยาม บรมราชกุมารี (2529: 10) ได้ทรงนิพนธ์ไว้ว่า “ภาษาเป็นวัฒนธรรมที่ มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็น ประโยชน์ในการสื่อสารและเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมด้านต่างๆ การเรียนรู้ภาษาจึง ต้องอาศัยการได้ยิน ได้ฟังการอ่าน การคิด การพูดและเขียนบ่อยๆ”

กระทรวงศึกษาธิการ (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยต่อการจัดการศึกษา และให้คนไทยมีทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารการเรียนรู้การสร้างเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างคนในชาติรวมถึงการสร้างเอกภาพของไทยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองชุมชนสังคมและประเทศชาติ

พตวรรษ โกวิทวาทิ (2537) ได้กล่าวไว้ว่าในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องอาศัยทักษะพื้นฐานที่สำคัญและสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือ การอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดซึ่งทักษะการเขียนถือเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการเขียนได้ดีต้องมีความสามารถทางการคิดการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามชนิดของเรื่องที่จะเขียน มีความรู้ในเรื่องรูปแบบสามารถจัดลำดับความคิดให้เป็นหมวดหมู่ นำเสนอเรื่องเป็นขั้นเป็นตอนและมีความสามารถในการขยายความและสรุปความ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเขียน ถ่ายทอดความคิดความรู้สึกให้ผู้อ่านเข้าใจได้

ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะทางภาษาจะต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้เกิดความชำนาญจนสามารถใช้สื่อสารให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนในด้านการเรียน

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2545: 1) ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใน 5 สาระคือการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 2-3)

ทักษะการเขียนมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเราในแต่ละวัน ช่วยสื่อสาร สื่อความหมาย ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อสื่อความหมายของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ วรรณิ โสมประยูร (2539) การเขียนจึงเป็นทักษะ ที่มีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต การเขียนยังเป็นปัจจัย ที่สำคัญที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการศึกษาเล่าเรียน เพราะในการเรียนทุกวิชาทุกระดับชั้นนั้นจำเป็นต้องอาศัยการเขียนเป็นพื้นฐาน สอดคล้องกับ นฤมล ม่วงไทย (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนนับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกคน เพราะการเขียนใช้ในการสื่อสารการเรียนรู้ และการประกอบอาชีพจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเขียนให้ดีมีฝีมือการเขียนอยู่เสมอรู้จักแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ให้ทันต่อโลก และเหตุการณ์ ทักษะการเขียนจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะ ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุดต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ ศาสตร์หมายถึงว่าความรู้ที่ฝึกฝนได้ และศิลป์หมายถึงว่าเทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคนที่จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจการเขียน โดยการพัฒนาการเขียนนั้นความคิดเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการคิดช่วยทำให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ความคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือความคิดสร้างสรรค์ การเขียนโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์

ผู้เขียนใช้จินตนาการเกิดความคิดคำนึงของตนเองสร้างสรรค์งานเขียนออกมาด้วยถ้อยคำที่ สละสลวยประทับใจผู้อ่าน ให้ความรู้สึกเพลิดเพลิน ประดับสติปัญญาไปด้วยในตัว ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532) ดังนั้น การเขียนโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นการเขียนที่ช่วยพัฒนา 2 ด้าน ด้านที่ 1 คือด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่ 2 คือด้านการเขียน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่มีลักษณะของการคิดริเริ่มโดยผู้เขียนใช้จินตนาการ ประสบการณ์ของตนเองเชื่อมโยงกัน ความคิดในการเขียนนำมาร้อยเรียงออกมาโดยใช้ถ้อยคำที่ สละสลวย อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532) ดังนั้น การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้น ตั้งแต่เด็กเล็กเพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาเด็กให้มีจินตนาการในการ แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดทางด้านภาษาให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและซาบซึ้งในการใช้ภาษา นอกจากนี้ยังช่วยให้ปรับอารมณ์ความรู้สึกได้ นิจ จัทรหมล (2535)

ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพที่สามารถพัฒนาให้เกิด ขึ้นได้ Guildford (1967) ได้สร้างทฤษฎี โครงสร้างทางสติปัญญาในการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ซึ่ง ได้รับการยกย่องอย่างแพร่หลายคือทฤษฎีความคิดเอนกนัย กล่าวไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์คือ ความสามารถในการคิดแตกแยกออกไปหลายทิศทางหลายลักษณะหลายแง่ หลายมุมซึ่งประกอบด้วย ความคิด 4 ลักษณะ คือ คิดคล่องแคล่ว (Fluency) คิดยืดหยุ่น (Flexibility) คิดละเอียดลออ (Elaboration) และคิดริเริ่ม (Originality) เมื่อนักเรียนใช้ ความคิดในเชิงสร้างสรรค์ก็จะสามารถ ถ่ายทอดความคิดนั้นๆ โดยการเขียนเชิงสร้างสรรค์ต่อไปได้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532)

แม้ว่าแม้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อ การเรียนรู้ของนักเรียนและสมควรให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เด็ก แต่จากประสบการณ์ในการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยรวมถึงครูประจำชั้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้รับข้อมูลตรงกันเกี่ยวกับปัญหาว่า 1. ปัญหาในด้านการเขียนคำศัพท์ไม่ถูกต้อง 2. ปัญหาในด้านการเรียบเรียงเรื่องราวยังมีความกำกวม สับสน 3. ปัญหาในด้านการคิดสร้างสรรค์เรื่องราวในการเขียนให้มีความแปลกใหม่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความคิดและสนใจที่จะสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่จะเน้นให้ได้คิดสร้างสรรค์และคิดนอกกรอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น รวมถึงการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดแบบแผนภูมิโยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) ในลักษณะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น ด้วยแนวการสอนภาษาแบบแผนภูมิที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. เพื่อศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน การวัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิโยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม)

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 - 70

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ สังเกตจากการทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัย คือ วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ขอบเขตตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การสอนแบบการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์การสอน เรื่อง การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนมกราคม 2564 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 12 คาบเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนภาษาแบบแผนภูมิ 75/75 หมายถึง อัตราส่วนของคะแนนที่นักเรียนได้จากปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ และการทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยคิดคะแนนเฉลี่ยเป็นร้อยละ

75 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 75 ของผู้เรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน การประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียนและการประเมินทักษะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

75 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยจากคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 75 ของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน การประเมินพฤติกรรมหลังเรียนและการประเมินทักษะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จินตนาการที่แปลกใหม่ ของผู้เขียนผ่านตัวอักษรด้วยภาษาที่เหมาะสมและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้เขียน ซึ่งการเขียน สร้างสรรค์ นั้นจะเป็นสื่อพัฒนาทางด้านความคิดจินตนาการของผู้เขียน

ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การถ่ายทอดเรื่องราวในรูปแบบของความจริงที่เป็นเครื่องสะท้อนความคิด ความรู้สึก ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สร้างเป็นผลงาน การเขียนที่มีความน่าสนใจ แปลกใหม่และไม่ซ้ำสมัย โดยผู้เรียนสามารถนำเสนอประสบการณ์ ความรู้ จินตนาการ ในการเขียนเล่าเรื่องจากภาพ จากหัวข้อที่กำหนด โดยวัดจากการทำแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบอัตรันย

แผนภูมิใยแมงมุม (Spider Map) หมายถึง การเรียบเรียงความคิดความเข้าใจที่ได้จากข้อความที่อ่าน ที่ฟัง ที่ดู หรือที่พบเห็น โดยนำสาระสำคัญแต่ละประเด็นมาลงในแผนภูมิ หรือ แผนภาพ

ที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย ๆ ช่วยให้เกิดการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของเรื่องได้ครบถ้วนและจัดระบบจัดลำดับความต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี

นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 จำนวน 37 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นแนวทางในการพัฒนาการคิดให้นักเรียนมีจินตนาการ
2. ได้ทราบถึงวิธีการพัฒนาด้านการเขียนไทยเชิงสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ได้ช่วยแก้ปัญหาครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ให้สามารถจัดการเรียนการสอนการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ให้มีรูปแบบที่หลากหลายและไม่จำเจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ป็นความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้
ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.3 ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.5 แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.6 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 2.7 การวัดและประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์
ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อ
การศึกษาการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยได้เน้นย้ำเรียนไปสำคัญบนพื้นฐานของความ
เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการ
เรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้อง
เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย มี 5 สาระการเรียนรู้ดังนี้

สาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาใน การดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆเขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึก ในโอกาสต่างๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของ ภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ 2 การเขียน

ชั้นปี	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบ การเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ ถูกต้องตามระดับภาษา	การเขียนข้อความตามสถานการณ์และโอกาส ต่าง ๆ เช่น - คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ - คำขวัญ - คำคม - โฆษณา - คติพจน์ - สุนทรพจน์
	3. เขียนชีวประวัติหรืออัตชีวประวัติโดย เล่าเหตุการณ์ขอคิดเห็น และทัศนคติ ในเรื่องตง ๆ	การเขียนอัตชีวประวัติหรือชีวประวัติ
	4. เขียนย่อความ	การเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ เช่น นิทาน ประวัตี ตำนาน สารคดี

		ทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท จดหมายราชการ
	5. เขียนจดหมายกิจธุระ	การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์ - จดหมายแสดงความขอบคุณ
	6. เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดง ความคิดเห็น และโต้แย้งอย่างมี เหตุผล	การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความ คิดเห็น และ โต้แย้งในเรื่องต่าง ๆ
	7. เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ และ แสดง ความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องต่าง ๆ	การเขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และ แสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้ แย้งจากสื่อต่าง ๆ เช่น - บทโฆษณา - บทความทางวิชาการ
	8. กรอกแบบสมัครงานพร้อม เขียน บรรยายเกี่ยวกับความรู้ และทักษะ ของตนเองที่ เหมาะสมกับงาน	การกรอกแบบสมัครงาน
	9. เขียนรายงานการศึกษา คนควา และ โครงงาน	การเขียนรายงาน ได้แก่ - การเขียนรายงานจากการศึกษา คนควา - การเขียนรายงานโครงงาน
	10. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพดังนี้

1. อานอกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เขาใจความหมาย โดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็น และขอโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจาก สิ่ง ที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่อง ที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ไ้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้อ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาคนคว่าและเขียนโครงการ

3. พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาคนคว่าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโนมนาวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เขาใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพุด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปรูปเนื้อหารวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และ คุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ขอคิดเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสะท้อนถึงความคิดที่มีความแปลกใหม่ของผู้เขียนจึงได้มีผู้เชี่ยวชาญและนักเรียนหลายท่านได้ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 1178) นิยามคำ ว่า “สร้างสรรค์” ไว้ว่า ก. สร้างให้มีขึ้นเป็นขึ้น, ว. มีลักษณะริเริ่มในทางดี เช่น ความคิด สร้างสรรค์ ศิลปะสร้างสรรค์

Torrance (1972: 244) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการเขียน การแสดงความคิดที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของคน สัตว์และสิ่งแวดล้อม ที่ผิดแผกแตกต่างกัน ออกจากธรรมชาติได้

Furner (1973: 554) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นวิธีหนึ่งที่ให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกรักนึกคิด เพราะการแสดงออกเช่นนี้เป็นความคิดริเริ่มตามธรรมชาติ ประสบการณ์ของนักเรียนจะมีความหมายมากขึ้น เมื่อนักเรียนได้มี โอกาสเขียนออกมา ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างสร้างสรรค์

ถวัลย์ มาศจรัส (2550 : 4) ได้นิยามการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง งานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มี

ลักษณะเฉพาะของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียน ที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของ สาธารณชน

บุญเสนอ ตรีวิเศษ (2554 : 4) นิยาม การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียนทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง สารคดี และบันเทิงคดีที่ผู้เขียนมุ่งแสดงความคำนึง และจินตนาการของตนด้วยสำนวนภาษา สละสลวย กลวิธีการเขียนไม่มีขอบเขตจำกัดการแสดงออกในทุกองค์ประกอบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ของผู้เขียนและงานเขียนนั้น ต้องมีคุณค่าทางอารมณ์และสติปัญญา

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนได้ ถ่ายทอด ความคิดประสบการณ์จินตนาการอารมณ์ตลอดจนสาระเนื้อหา ที่แปลกใหม่ผ่านลายลักษณ์ อักษร โดยอาศัยศิลปะทางภาษาการใช้สำนวนต่าง ๆ และการใช้ภาษาที่สละสลวยตลอดจนเทคนิคการ นำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นรูปแบบเฉพาะจึงทำให้เกิดงานเขียนที่มีคุณภาพให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน จรรโลงใจผู้อ่าน รวมไปถึงผู้อ่านได้ประโยชน์จากการเขียนนั้น ๆ

2.2 ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

พวงเพชร เอี่ยมภุษา (2547,น.30) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า

1. เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาเขียนเพื่อสื่อความหมายสื่อความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของเด็กอย่างเสรี
2. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทยและกระตุ้นให้มีความสนใจในด้าน วรรณศิลป์
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กที่มีพื้นฐานทางด้านภาษาอยู่แล้ว และมีความสนใจการให้มีโอกาสได้อย่าง กว้างขวาง

เกศินี จุฑาวิจิตร (2552: 7-8) อธิบายความสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ว่า การเขียน เชิงสร้างสรรค์มีคุณค่าในการยกระดับความคิดและประเทืองสติปัญญาเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้มองเห็น ทางเลือกที่หลากหลาย และจุดประกายให้ผู้อ่านเป้าหมาย รู้สึกถึงการสั่นคลอนทางความคิด หรือถึงขั้น รื้อถอนสิ่งที่เป็นความคิดและความเชื่อเดิมๆ ออกไป

คณาจารย์สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหิดล (2552: 208) อธิบายความสำคัญของการเขียน สร้างสรรค์มีคุณค่าต่อผู้อ่านในด้านความคิดริเริ่ม ทั้งในแง่ของการมองเห็นความคิดริเริ่มของผู้เขียนและ การสร้างแรงบันดาลใจ

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2552, น.12) ได้สรุป ความมุ่งหมายหลักของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในทางสร้างสรรค์และเข้าใจแนวคิดของ ผู้อื่น
2. เพื่อให้เข้าใจคุณค่าและฉันทมศิลป์ วรรณคดี ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ได้

3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และทางสังคม

จากข้อความสนับสนุนข้างต้นสรุปความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือเพื่อให้รู้จักระบายความคิด ความรู้สึกของตนเองออกมาในเชิงสร้างสรรค์ และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น โดยผ่านตัวอักษร นักเรียน สามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เข้าร่วมมาใช้เป็นแนวคิดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนักเรียนเองสามารถปรับตัว ปรับอารมณ์ให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

2.3 ประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียน คือวิธีการสื่อความหมายที่เป็นผลผลิตทางความคิดจากความรู้ของผู้ส่งสาร แสดงออกมาทางลายลักษณ์อักษรภาษาไทย ซึ่ง ประภาศรี สีหอำไพ และคณะ (2539, หน้า 134-135) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามี 2 ประเภท คือ

(1) ร้อยแก้ว คือ การเรียงคำสื่อความหมายโดยไม่ต้องยึดบัญญัติฉันทลักษณ์ความหมายทั่วไป หมายถึง การเขียนสารคดี และบันเทิงคดี เช่น นิทาน บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ความหมายในเชิงวรรณศิลป์หรือศิลปะในการแต่งหนังสือ หมายถึง การเลือกสรรถ้อยคำสำนวนโวหารมาเรียงร้อยให้เกิดภาพพจน์ ทำให้ผู้อ่านได้รับโมเมนต์ หรือจินตนาการเด่นชัดใช้สำนวนภาษาและการดำเนินเรื่อง สร้างความเพลิดเพลินใจจริงใจ มีความงามของถ้อยคำที่ร้อยเรียงวิจิตรบรรจงเสมอด้วยแก้วอันงามมาร้อยเรียงไว้ ร้อยแก้วเชิงวรรณศิลป์จึงเป็นศิลปะที่สะท้อนความสะท้อนอารมณ์ โดยใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย ในลีลาการแต่งและสำนวนภาษามีความงามในรูป (form) งามในเรื่อง (material) และงามในท่วงทำนองเขียน (style)

(2) ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์ชนิดต่างๆ ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่ายลิลิต ใช้เรียกวรรณกรรมประเภทที่มีลักษณะบังคับในการแต่ง หรือมีการกำหนดคณะ โบราณเรียกว่า “คำกานท์” หรือกวีนิพนธ์ที่กวีใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมาตามลักษณะคำประพันธ์ที่บัญญัติไว้ในคำประพันธ์แต่ละชนิด ผู้อ่านร้อยกรองซึ่งเป็นผลงานของจินตกวีจะมีความเพลิดเพลินสบายใจ ในท่วงทำนองคำประพันธ์ ได้รับรสของโวหาร ตลอดจนได้ทราบความคิดและอารมณ์สะท้อนใจต่างๆ ที่ผู้ประพันธ์เรียงร้อยกลั่น กรองออกมาอย่างประณีตวิจิตรบรรจงและไพเราะ ด้วยการส่งสัมผัสตามจังหวะวรรคตอนที่กำหนดบังคับในลักษณะคำประพันธ์นั้น

ดังนั้นในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจึงมีเสรีที่จะเลือกรูปแบบในการเขียนของตนเองตามที่ตนเองถนัด และได้ตามความมุ่งหมายในการเขียนแต่ละครั้ง ว่าต้องการจะนำเสนอแก่ผู้อ่านในรูปแบบของร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการความมุ่งหมายและความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ ของผู้เขียนเอง

2.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่จะสามารถจุดประกายความคิดริเริ่มและจินตนาการให้ผู้อ่าน

ได้นั้นต้องมีความชัดเจนของเนื้อหาการเขียนที่มีลักษณะที่สร้างสรรค์ ซึ่งได้มีผู้อธิบายลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541: 57) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเขียนสร้างสรรค์ 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ คล้อยตามผู้เขียน โดยผู้เขียนจะต้องสร้างภาพให้แจ่มชัดในความรู้สึกก่อนเสมอ จากนั้นจึงจัดองค์ประกอบต่างๆ ของงานเขียนให้ครบถ้วนเป็นเรื่องราว

2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกถ้อยคำนำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และมีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ

3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา ผู้อ่านอ่านแล้วมีความรู้สึกที่จรรโลงความดีงามและมองโลกในแง่ดี

นภดล จันทรเพ็ญ (2542: 91) อธิบายถึง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์สำเร็จ และมีคุณค่าประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความคิด
2. การถ่ายทอดความคิด
3. การใช้ภาษาที่เหมาะสม

จากข้อข้างต้นที่กล่าวถึงประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น สามารถอธิบายได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์คือการสะท้อนความรู้สึก ความคิด จินตนาการที่มีความแปลกใหม่ของผู้เขียนและสามารถถ่ายทอดผ่านทางตัวอักษรโดยใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของผู้เขียนคนนั้น ๆ ซึ่งการเขียนสร้างสรรค์นั้นนอกจากจะเป็นการพัฒนาทางด้านความคิดจินตนาการของผู้เขียนแล้ว ยังช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อผู้อ่านได้อีกทางหนึ่ง

2.5 องค์ประกอบและของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรมวิชาการ (2546, หน้า 8-10) และอารี พันธุ์มณี (2542, หน้า 34-39) ให้ ความหมายของ องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์สอดคล้องกันดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสมองที่สามารถใช้ในการแก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้กับงานได้หลายชนิดโดยการคิดที่กว้างไกลหลายทิศทางหรือที่เรียกว่าการคิดแบบอเนกนัยประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่ม (originality) หมายถึง ความคิดที่มีลักษณะที่แปลกใหม่ต่างไปจากความคิดธรรมดาเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นครั้งแรกเป็นความคิดริเริ่มอาจเกิดจากการนำความรู้เดิมมาดัดแปลงและประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่เช่นการประดิษฐ์เครื่องบินได้สำเร็จก็ได้แนวคิดมาจากการทำเครื่องร่อน เป็นต้นความคิดริเริ่มจึงเป็นลักษณะความคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกเป็นความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างจากความคิดเดิมและอาจไม่เคยมีใครนึกหรือคิดมาก่อนความคิดริเริ่มจำเป็นต้องอาศัยลักษณะการกล้าคิด

กล่าวถึงเพื่อทดสอบความคิดของตนต้องอาศัยความคิดจินตนาการหรือการประยุกต์จินตนาการและหาทางทำให้เกิดผลงาน

(2) ความคล่องแคล่วในการคิด (fluency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกันได้ปริมาณมากในเวลาจำกัดความคิดคล่องแคล่วด้านถ้อยคำ (word fluency) เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่วความคิดคล่องแคล่วในด้านการโยงสัมพันธ์ (associational fluency) เป็นความสามารถคิดหาคำตอบที่เหมือนกันหรือคล้ายกันให้มากที่สุดคิดคล่องแคล่วด้านการแสดงออก (expressional fluency) เป็นความสามารถในการเรียงร้อยถ้อยคำออกมาเป็นประโยคที่ต้องการให้ได้มากที่สุดความคิดคล่องแคล่วด้านการคิด (ideational fluency) เป็นความสามารถที่คิดสิ่งที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนดเช่นให้คิดหาประโยชน์ของก้อนอิฐมาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดอาจจะเป็น 5 หรือ 10 นาที เป็นต้น

(3) ความคิดยืดหยุ่นในการคิด (flexibility) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทหลายทิศทางแบ่งออกเป็นความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (spontaneous flexibility) เป็นความสามารถที่จะคิดหลายอย่างอย่างอิสระคนที่มีความคิดยืดหยุ่นในด้านนี้จะคิดได้ว่าประโยชน์ของก้อนหินมีหลายอย่างในขณะที่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดเพียงอย่างเดียวหรือสองอย่างเท่านั้นความคิดคล่องแคล่วในการคิดมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเพราะในการแก้ปัญหาใช้ความคิดยืดหยุ่นทางด้านความคิดดัดแปลง (adaptive flexibility) เป็นความสามารถคิดดัดแปลงจากสิ่งหนึ่งเป็นหลายสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาคนที่มีความคิดยืดหยุ่น จะคิดไม่ซ้ำกันตัวอย่างเช่นในเวลา 5 นาทีท่านลองคิดสิว่าท่านสามารถใช้ใบลือตเตอร์ทำอะไรได้บ้างคำตอบคือกระบุงกระจาดตะกร้ากลองดินสอเปลเทียนนอนกรอกรูป เป็นต้น

(4) ความคิดละเอียดลออ (elaboration) หมายถึง ความสามารถในการขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการสร้างผลงานที่มีความแปลกใหม่พัฒนาการความคิดละเอียดลออนั้นขึ้นอยู่กับอายุถ้าเด็กที่อายุมากจะมีความสามารถทางการคิดมากกว่าเด็กอายุน้อยส่วนเพศก็มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะเพศหญิงจะมีความสามารถในการคิดละเอียดลออมากกว่าเพศชายและความช่างสังเกตเพราะเด็กที่มีความสามารถในการสังเกตสูงจะมีความสามารถทางการคิดละเอียดลออสูงด้วย

นอกจากนี้ สุรัสวดี หลาบมาลา (2545, หน้า 38-39) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ว่าความคิดสร้างสรรค์อันเกิดจากความสามารถ 3 ประการได้แก่ความสามารถในการสังเคราะห์ (synthetic ability) คือความสามารถ (analytical ability) คือความสามารถในการคิดแยกแยะออกเป็นส่วนๆ และสุดท้ายคือความสามารถในการปฏิบัติซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนความคิดเชิงนามธรรมให้เป็นรูปธรรมนั่นเอง

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภณ 2563 ได้กล่าวไว้ว่า

1. ความคิดคำนึงดี คือ จินตนาการที่ผู้เขียนเลือกสรรขึ้นมาแล้วใช้ภาษาทำให้เกิดภาพขึ้น ในใจของ ให้ชัดเจน ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ผู้อ่านได้รับรสจากภาษาและเกิดอารมณ์ ความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย

2. ถ้อยคำสำนวนภาษา คือ ผู้เขียนจะต้องพิถีพิถันเลือกสรรถ้อยคำมาเรียบเรียงให้ไพเราะ สละสลวย ชวนอ่าน มีท่วงทำนองการเขียนดี

3. ให้คุณค่าคือ ให้คุณค่าทางสติปัญญาและจิตใจ โดยปลูกฝังคุณธรรม ให้เกิดขึ้นจิตใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดี ให้ความรู้ความคิดเกิดขึ้นในใจของผู้อ่าน อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนร่วม

จากข้อมูลข้างต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญ คือความคิดการใช้ถ้อยคำสำนวนรวมทั้งการให้คุณค่าในเรื่อง ที่เขียน การคิด หมายถึง จินตนาการของผู้เขียนสามารถสื่อสารออกมาผ่านทางตัวอักษรจะต้องมีความคิดที่ชัดเจน เรียงลำดับเหตุการณ์อย่างถูกต้องทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ในการอ่านแล้วเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน ในส่วนของการใช้ถ้อยคำสำนวนผู้เขียนต้องพิถีพิถันและเลือกสรรถ้อยคำที่ไพเราะสละสลวยชวนอ่าน และการให้คุณค่าคือการทำที่ผู้เขียนสอดแทรกคุณธรรมเพื่อ ปลูกฝังให้ผู้อ่านทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดีซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวผู้อ่านเองสังคมและส่วนร่วม

2.6 แนวทางการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ครูถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีบทบาทในด้านการพัฒนาการใช้ถ้อยคำภาษาที่ถูกต้องเหมาะสม การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทางด้านความคิด จินตนาการ และการเขียนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ผู้สอนจึงควรมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ ดังที่มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2539: 170-172) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรม โดยกล่าวว่า ในการสอนพัฒนาการเขียน ครูควรคำนึงถึงแนวทางในการจัดกิจกรรม ซึ่งสรุปได้ดังนี้ ครูต้องวางแผนโดยจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน เตรียมความพร้อมสำหรับบทเรียนใหม่ด้วยการนำประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานเพื่อถ่ายทอดให้เกิดความรู้ใหม่ การสอนให้นักเรียนเข้าใจ ความหมายของคาและประโยค โดยครูใช้ของจริง ของจำลองภาพและสถานการณ์ การสร้างบรรยากาศในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เอื้อให้นักเรียนได้ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ออกมากรให้นักเรียนได้ฝึกจากง่ายไปหายาก โดยใช้สิ่งเร้าและแรงบันดาลใจ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ มีกำลังใจที่จะเรียน

เสรี วงษ์มณฑา (2544: 485-486) กล่าวว่าไว้ว่า การเป็นนักเขียนนั้นจะต้องรู้จักที่จะสำรวจ ค้นคว้า หาทางออกที่จะแสดงออก ต้องไว้ความกลัว ความประหม่า และต้องไม่ให้ผู้ใดมาเขียน กฎเกณฑ์ต่างๆ เอาไว้ จนกลายเป็นทางตันในการสร้างสรรค์งานเขียน เพราะกฎเกณฑ์นั้นจะบังคับ

ทา ให้เขียนสร้างสรรค์ไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแนวการจัดการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดจินตนาการที่แปลกใหม่ควบคู่ไปกับการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่สร้างสรรค์เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตัวนักเรียนเองโดยใช้การเขียนผ่านลายลักษณ์อักษร และสามารถทำให้นักเรียน สนุกไปกับจินตนาการสร้างสรรค์การเขียนออกมาได้อย่างน่าสนใจผู้สอนเองต้องไม่ปิดกั้นความคิดหรือจินตนาการของนักเรียนโดยเด็ดขาด

2.7 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ปราณี สุรสิทธิ์ (2541 : 57) กล่าวถึงความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เรียนสามารถสร้างคำ ประโยค บรรยายภาพ แสดงความรู้สึกและความต้องการ จากข้อความ รูปภาพ หรือสิ่งของที่กำหนดให้โดยอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่แหวกแนวไปจากเดิม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องราวในรูปแบบความเรียง อันเป็นเครื่องสะท้อนความคิด ความรู้สึก ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง สร้างเป็นผลงานการเขียนที่มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ และไม่ล้าสมัยแบบใคร โดยนักเรียนสามารถนำประสบการณ์ ความรู้ จินตนาการ มาใช้ในการเขียนเล่าเรื่องจากคำ จากภาพ จากหัวข้อที่กำหนดได้ในแบบของตัวนักเรียนเอง

2.8 การวัดและประเมินผลการเขียนสร้างสรรค์

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่ละเอียดและทำได้ยากเนื่องจากเป็นงานเขียนที่เกิดจากการแสดงความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่ของแต่ละคนซึ่งจะมีแนวคิดความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีผู้เสนอแนวทางในการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งใช้เทคนิคการให้คะแนนการประเมินตามสภาพจริง โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบแยกองค์ประกอบมาเป็นเกณฑ์ในการประเมินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีคุณภาพลดหลั่น ตามระดับคะแนน ส่วนใหญ่นิยม 4-5 ระดับ เพราะหากแบ่งระดับคะแนนมากเกินไปจะกำหนดคำอธิบายคุณภาพยากและส่งผลให้ตรวจให้คะแนนยากซึ่ง

สุพัทธา อุดมิ่ง (2555, หน้า 83-84) ได้ให้เกณฑ์การประเมินงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินแบบแยกองค์ประกอบ (analytical scoring rubric) เป็นเกณฑ์การให้คะแนนโดยพิจารณาสิ่งที่ประเมินในลักษณะที่แยกเป็นองค์ประกอบรายด้าน เกณฑ์ลักษณะนี้มีความละเอียดกว่าเกณฑ์ประเภทแรก เพราะแบ่งมิติคุณภาพของแต่ละองค์ประกอบเป็นหลายด้าน ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินองค์ประกอบของเรียงความ

ตารางที่ 2.1 การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ประเมิน	ระดับคุณภาพและคำบรรยาย			
	4	3	2	1
องค์ประกอบของเรียงความ	องค์ประกอบครบถ้วนและกลวิธีการเขียนองค์ประกอบที่น่าสนใจมาก	องค์ประกอบครบถ้วนและใช้กลวิธีการเขียนองค์ประกอบ	องค์ประกอบครบถ้วนแต่ไม่มีกลวิธีการเขียนที่น่าสนใจ	องค์ประกอบไม่ครบถ้วน

ที่มา: สุพัตรา อุตมั่ง, 2555

กรมวิชาการ (2545: 25) ได้กล่าวถึงลักษณะการพิจารณาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้

4 ประการ คือ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบหรือไม่ลอกเลียนผู้อื่นมา เป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยกคางด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
2. การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาไทยที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความปิติยินดีความพิศวง เป็นต้น ใดๆอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันได้
4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษของการกระทำบางอย่าง

ถวัลย์ มาสจรัส (2546 : 171 -172) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการตัดสินการเขียนเรื่องไว้ดังนี้

1. ความชัดเจน ได้แก่ ความแจ่มชัดทางภาษาเขียนที่กระชับ ไม่คลุมเครือ
2. ความกระชับของถ้อยคำ ได้แก่ การใช้ถ้อยคำที่ตรงความหมาย
3. คา มีอำนาจสามารถสะกดให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมไปกับลีลาการเขียนในแต่ละบท ในแต่ละตอนอย่างต่อเนื่อง
4. มีแนวคิดใหม่ในท่วงทำนองการเขียนแต่ละครั้ง มีการถ่ายทอดความคิดแปลกใหม่ที่มีคุณค่าอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ไม่จำเจ
5. มีความงดงามและสละสลวย คือ การเลือกใช้คำ การใช้ประโยคที่เป็นเอกภาพเดียวกัน อ่านแล้วไม่สะดุด ถ้อยคำ สละสลวย

จากแนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ในการประเมินผลงานการ

เขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นต้องพิจารณาในหลายๆ ด้าน และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้ชัดเจน ครอบคลุมในทุกๆ ด้าน เพื่อประโยชน์ของทั้งผู้เรียนและผู้สอนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์ ในการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็น 5 ด้าน คือ

- 1) การตั้งชื่อเรื่อง
- 2) เนื้อหา และการเรียงลำดับเหตุการณ์
- 3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 4) การเขียนคาเชื่อมโยงประโยค
- 5) การเขียนสะกดคำ โดยในแต่ละด้านมีเกณฑ์การให้คะแนน 3 ระดับ ดังนี้ ดีมาก = 3 ดี = 2

และ พอใช้ = 1

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนภูมิใยแมงมุม

1. มุมมองของการคิดด้วยการใช้แผนภาพความคิด แผนภาพความคิด (Mind Mapping) เป็นการเรียบเรียงความคิดความเข้าใจที่ได้จาก ข้อความที่อ่าน ที่ฟัง ที่ดู หรือที่พบเห็น โดยนำสาระสำคัญ แต่ละประเด็นมาลงในแผนภูมิ หรือแผนภาพที่สร้างขึ้นเองอย่างง่ายๆ เพื่อให้อ่านเข้าใจง่าย นำไปใช้ได้ อย่างรวดเร็ว ทำให้การถ่ายทอด ด้วยการพูดหรือเขียนแม่นยำ ชัดเจน และตรงประเด็นยิ่งขึ้น เป็นการ จัดระเบียบความคิดนำมา ถ่ายทอดด้วยการใช้เครื่องมือคือแผนภาพความคิดนั่นเอง แผนภาพความคิดมี ชื่อเรียกต่าง ๆ ได้แก่ แผนผังความคิด แผนภาพความคิด หรือแผน ที่ความคิดการนำแผนภาพความคิด ไปใช้ในการอธิบาย เล่าเรื่องเป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และ การสังเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้เกิดการพิจารณา องค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องได้ครบถ้วน และจัดระบบ จัดลำดับความต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2532, หน้า 5-10) ได้นำเสนอรูปร่างลักษณะและวิธีการใช้ แผนภาพความคิดแผนภูมิใยแมงมุม (Spider Map) ดังนี้ แผนภูมิใยแมงมุม (Spider Map) ควรใช้บรรยายแนวความคิดหลักอันมีส่วนประกอบปลีกย่อยอื่นๆ เช่น จังหวัด ประกอบด้วยอำเภอ นอกจากนั้นมีกระบวนการ ข้อเสนอแนะ พร้อมเหตุผลสนับสนุน

2. หลักในการสร้างแผนภาพความคิด

2.1 หลักในการสร้างแผนภาพความคิด การเขียนภาพสี่ หรือคำ หรือข้อความที่สำคัญ ต้องการสื่อคำหลักนี้ วางไว้ หน้ากระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัด การสร้างแผนภาพนี้ใช้สีช่วยไม่ควรต่ำกว่า 3 สี ไม่ต้องตีกรอบ ด้วยรูปทรงเรขาคณิต

2.2 เขียนคำสำคัญ คำหลักสั้นๆ บนเส้นแต่ละเส้นที่แตกออกมาจากคำหลักในข้อ 1 ไม่ควรเกิน 8 เส้น บางครั้งเรียกว่า กิ่งสาขา

2.3 แยกความคิดของหัวข้อสำคัญแต่ละหัวข้อในข้อ 2 ออกเป็นหลายๆ เส้น หรือหลายๆ กิ่ง โดยเขียนคำนำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป เส้นไม่ควรเกิน 60 องศา

2.4 แยกความคิดรองลงไปเป็นส่วนประกอบของแต่ละเส้นในข้อ 3 โดยเขียนคำหรือ วลี บนเส้นที่แตกออกไป ซึ่งสามารถแตกออกไปได้ตามหัวข้อที่ปรากฏ

2.5 คำ วลี ภาพสัญลักษณ์ใดที่ต้องการเน้น อาจใช้การล้อมกรอบทำให้เด่นชัดขึ้น ได้

2.6 สามารถตกแต่งแผนภาพความคิดให้มีสีสันสวยงาม น่าสนใจ

2.7 ในกรณีที่ต้องการต่อเติมความคิด และปรับแก้ไขความคิด สามารถกระทำได้ เมื่อ
 อนุททุกข้อเหมาะสม ลำดับ ต่อเนื่อง ชัดเจนดีแล้วจึงนำไปเขียนเป็นเรื่องราวตามที่ต้องการ สุวิทย์ คำมูล
 (2542, หน้า 174) ได้เสนอแนะวิธีการสอนโดยใช้กรอบมโนทัศน์ โดยให้ความหมายกรอบ
 มโนทัศน์ว่า หมายถึง แผนผังหรือแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมี
 ระบบและเป็นลำดับชั้น โดยอาศัยคำหรือข้อความเป็นตัวเชื่อมโยงให้ ความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ต่าง ๆ
 เป็นไปอย่างมีความหมาย ซึ่งอาจจะมีทิศทางเดียว สองทิศทาง หรือมากกว่าก็ได้ บางท่านเรียกกรอบ
 มโนทัศน์ว่า “แผนภาพโครงเรื่อง” ซึ่งมี 13 รูปแบบ ในที่นี้จะ กล่าวถึง “แผนผังใยแมงมุม” (Web
 Diagram หรือ Spider Map) ใช้แสดงการแยกแยะองค์ประกอบ ต่าง ๆ ของข้อมูลจัดระบบ จัดลำดับ
 ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน ตั้งแต่องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง องค์ประกอบย่อย หรือตัวอย่าง
 ตามลำดับ จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่า แผนที่ความคิด (Mind Map หรือ Mind Mapping) และผัง มโน
 ทัศน์หรือผังมโนภาพ (Concept Mapping) ต่างก็เป็นกรอบมโนทัศน์ ที่ใช้แสดงการเชื่อมโยง ข้อมูล
 เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน

3. การสอนโดยใช้แผนที่ความคิด

3.1 ความเป็นมา Tony BuZan (1974) นักวิชาการชาวอังกฤษ ซึ่งเป็น ประธาน
 มูลนิธิ The Brain Foundation เป็นผู้พัฒนาและนำแผนที่ความคิดมาใช้ประโยชน์ บูซาน (Buzan,
 1974 อ้างใน ธัญญา ผลอนันต์, 2542, หน้า 117) กล่าวถึงงานวิจัยเรีÉ องสมองซีกซ้ายและซีกขวา ของ
 โรเจอร์สเปอร์รี (Roger Sperry) และโรเบิร์ตออร์นสไตน์ (Robert Ornstein) และ อีราน ซาอีเดล
 (EranZaidel) ซึ่ง อธิบายว่า สมองของคนเราแบ่งเป็น 2 ซีก แต่ละซีกมีหน้าที่แตกต่างกัน โดยสมองซีก
 ซ้ายจะทำ หน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับความเป็นเหตุเป็นผล ตรรกวิทยา
 ส่วนสมอง ซีกขวา จะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ จาก
 ทฤษฎี เกี่ยวกับสมองดังกล่าว บูซานได้พัฒนามาเป็นแผนที่ความคิดนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ การเขียน
 แผนที่ความคิดเกิดจากการใช้ทักษะทั้งหมดของสมอง หรือเป็นการทำงานร่วมกันของสมองสองซีก คือ
 ซีกซ้าย และซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ
 ความเป็นเหตุเป็นผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาก็จะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ
 ความงาม ศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคัลโลซัมเป็นเสมือนสะพาน เชื่อม (สุวิทย์ มูลคำ
 , 2544, หน้า 79)

3.2 ความหมาย มีผู้ให้ความหมายแผนที่ความคิดไว้ดังนี้ Tony Buzan (1993, p.
 117) เขียนหนังสือเกี่ยวกับแผนที่ความคิดโดยให้ ความหมายไว้ว่า แผนที่ความคิดคือ การจดบันทึกและ
 เทคนิคการจัดระบบความคิดเพื่อตอบสนอง ความต้องการของสมองทั้งสองซีก ไม่เพียงแต่ใช้ตัวหนังสือ
 ตัวเลข เส้นตรงเท่านั้น แต่ยังมีสี มิติ จังหวะลีลา รูปลักษณะ (visual rhythms) ธรรมชาติของความคิด
 ของเรามีลักษณะเป็นมิติ ดังนั้น การจดบันทึกที่มีลักษณะแบบไฮโลกราฟและจุดความคิดสร้างสรรค์จึง

เข้าใจง่าย จดจำ และระลึก ได้ง่าย เราสามารถใช้ภาพและสัญลักษณ์หลายแบบเพื่อช่วยในการจดบันทึก สุวิทย์ มูลคำ (2545, หน้า 179) ให้ความหมายว่า แผนที่ความคิด หมายถึง รูปแบบที่แสดงเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สอดคล้อง ทิศนา ขัมมณี (2545, หน้า 378) ที่กล่าวว่า ผัง ความคิดเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระหรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็นโครงสร้างใน ภาพรวม โดยใช้เส้นคำ ระยะห่าง จากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดง ความหมายและความเชื่อมโยงของ ความคิดหรือสาระนั้น ๆ ส่วน สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542, หน้า 125) กล่าวว่า แผนที่ความคิด เป็นการนำทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ แผนที่ ความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของ สมองด้านซ้ายและด้านขวา สมองด้านซ้ายจะทำหน้าที่ใน การวิเคราะห์คำ สัญลักษณ์ ตรรกวิทยา สมอง ด้านขวาจะทำหน้าที่สังเคราะห์รูปแบบ สี รูปร่าง

นอกจากนี้ ฝ่ายวิชาการเอ็กซ์เปอร์เน็ท (2543, หน้า 79) กล่าวไว้ว่า แผนที่ความคิดเป็น แผนภูมิช่วย คิดช่วยจำ การใช้แผนที่ความคิดช่วยให้เกิดอิสระทางความคิด สามารถระดมความคิด จัดหมวดหมู่ ความคิดและช่วยจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการคิด การจำ โดยเพียงลำพังคนเดียว หรือ เป็นกลุ่ม จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า แผนที่ความคิดเป็นแผนภูมิ กรอบมโนทัศน์ หรือ แผนผังมโนภาพรูปแบบหนึ่งที่ใช้ช่วยในการคิดและการจำ โดยนำคำสำคัญ สัญลักษณ์ ภาพ สี และ เครื่องหมายต่าง ๆ มาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย

3.3 วิธีการเขียนแผนที่ความคิด แผนที่ความคิดเป็นอีกเทคนิคหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้ ในการเขียนโครงเรื่อง ก่อนเขียนเรียงความ สุวิทย์ มูลคำ (2544, หน้า 82) ได้อธิบายการเขียนแผนที่ ความคิดไว้ดังนี้ เตรียม กระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัดและวางกระดาษภาพแนวนอนวาดภาพสี่ หรือ เขียนคำ หรือข้อความ ที่สื่อ หรือแสดงถึงเรื่องที่จะทำแผนที่ความคิด กลางหน้ากระดาษโดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้อง ไม่ตีกรอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต คิดถึงหัวเรื่องสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่ ทำแผนที่ ความคิด โดยเขียนเป็นคำที่มีลักษณะเป็นหน่วยหรือเป็นคำสำคัญสั้นๆ ที่มีความหมายบนเส้น ซึ่ง เส้นแต่ละเส้นต้องแตกออกมาจากศูนย์กลาง ไม่ควรเกิน 8 กิ่ง แตกความคิดของหัวเรื่องสำคัญแต่ละ หัวเรื่องออกเป็นหลายๆ กิ่ง โดยเขียนคำหรือวลีบนเส้นที่แตกออกไป ลักษณะของกิ่งควรเอนไม่เกิน 60 องศา การเขียนคำควรเขียนคำที่เป็นคำสำคัญหรือคำหลัก หรือเป็นวลีที่มีความหมายชัดเจน คำ วลี สัญลักษณ์หรือรูปภาพใดที่ต้องการเน้น อาจใช้วิธีทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบ หรือใส่ กล้อง เป็นต้น ตกแต่งแผนที่ความคิดให้มีสีสันสวยงาม สดใส น่าสนใจ

3.4 ประโยชน์ของแผนที่ความคิด Buzan (1990อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์, 2542, หน้า 67) กล่าวถึงประโยชน์ ของแผนที่ความคิดว่า เป็นการวางโครงเรื่องที่จะเขียนได้อย่างครอบคลุม ประเด็นความคิดสำคัญ ๆ เพื่อลงรายละเอียดทีละประเด็น ช่วยขจัดปัญหาการเขียนซ้ำ สามารถ นำไปใช้เขียนรายงาน จดบันทึก ได้อย่างได้ผล นอกจากนี้ แผนที่ความคิดยังช่วยให้ผู้เรียนมองเห็น ความคิดหลักอย่าง เด่นชัดกว่าเดิม มองเห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็น

อย่างชัดเจน โดย ความคิดที่สำคัญกว่าอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยจะอยู่ริมขอบ
แผนที่ความคิด จะช่วยให้บันทึกข้อมูลจำนวนมากไว้ในเนื้อที่เล็ก ๆ และสามารถแสดงการเชื่อมโยง
สัมพันธ์กันของ ความคิดรวบยอดกับความคิดอื่น ๆ การสร้างแผนที่ความคิดเป็นการปลูกฝังให้หยั่งราก
ฝังลึก และ เป็นวิธีที่สมองได้รับการจัดระบบเชื่อมโยงเพื่อดีงความคิดออกมาโดยใช้คำ สีต่าง ๆ รหัส
และ สัญลักษณ์ในการจัดระบบเชื่อมโยง สมองของคนต้องใช้เวลาฝึกฝน และเป็นการพัฒนาสมองทั้ง
ด้านซ้าย (การวิเคราะห์) และด้านขวา (การสังเคราะห์) และช่วยพัฒนาความคิดระดับสูง ช่วยให้ การ
เพิ่มเติมข้อมูลใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้นข้อมูลไม่กระจัดกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป สามารถใช้ได้กับ ผู้เรียน
ตั้งแต่ 5 ขวบขึ้นไป และนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องประเภทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น การวางแผน การ
นำเสนอ การประชุม การจดบันทึก การร่างระเบียบวาระการประชุม การตรวจสอบ ความเข้าใจ การ
เขียนรายงาน การเขียนเรียงความ การสรุป ฯลฯ (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2545, หน้า 20) สรุปได้ว่า
แผนที่ความคิดมีประโยชน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนเรื่อง ประเภทต่าง ๆ ได้ดี โดยเฉพาะ
การวางโครงเรื่อง เพื่อไม่ให้เนื้อเรื่องมีใจความกำกวม แต่ยังไม่ ปรากฏวรรณกรรมใดที่นำแผนที่ความคิด
มาใช้ในการเขียนเรียงความ

4. ทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนที่ความคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาการ
เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนที่ความคิด ได้แก่ ทฤษฎี การเรียนรู้ที่มีความหมายของ ออซูเบล
(Ausubel) ทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้ของกานเย (Gagne) และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา
ของเพียเจท์ (Piaget) Ausubel (1963 อ้างถึงใน พรรณี ช.เจนจิต,2538, หน้า 399) ได้อธิบายว่า การ
เรียนรู้ อย่างมีความหมายจะเกิดขึ้นได้ หากการเรียนรู้สามารถเชื่อมโยงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีมาก่อนดั่งนั้น
การให้กรอบความคิดแก่นักเรียนก่อนสอนเนื้อหาสาระใด ๆ จะช่วยเป็นสะพานหรือโครงสร้างที่ผู้เรียน
สามารถนำเนื้อหา หรือสิ่งใหม่ไปเชื่อมโยงยึดเกาะได้ ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมี ความหมาย Gagne
(1970อ้างถึงใน พรรณี ช.เจนจิต, 2538, หน้า 247) แสดงความเห็นเกี่ยวกับ การเรียนรู้ของมนุษย์ว่า
การเรียนรู้ที่แท้จริงของมนุษย์ คือ การหยั่งเห็น (Insight) โดยมองว่าการ เรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเอง หากแต่
ได้รับอิทธิพลจากการถ่ายโยงสิ่งที่เรียนรู้มาก่อนไปสู่สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ เช่น เมื่อเด็กเรียนรู้ในโรงเรียนโดย
ได้รับคำแนะนำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ เด็กจะ เกิดการหยั่งเห็นและจะเกิดการเชื่อมโยง
ประสบการณ์เดิมเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ จนเกิดความคิด รวบยอด ส่วน Bruner (1960) กล่าวว่า เด็ก
เริ่มเรียนรู้จากการกระทำต่อไปจึงจะสามารถสร้าง จินตนาการหรือสร้างภาพในใจแล้วจึงพัฒนาถึงขั้น
การคิดและเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ Piget (1979 อ้างถึงใน พรรณี ช.เจนจิต, 2538, หน้า 146)
กล่าวไว้ว่าเด็กสามารถ สร้างภาพในใจตั้งแต่อายุ 7 ปี ขึ้นไป และในช่วงอายุ 7-11 ปี สามารถสร้างภาพ
ความคิดในใจขึ้นได้ดี เช่น สามารถบอกเส้นทางเดินจากบ้านไปโรงเรียนได้ เขียนแผนผังทางเดินได้ เด็ก
วัยนี้จะมี ความ เข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ได้ดี จากทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้
ดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กเริ่มต้นการเรียนรู้จาก การกระทำต่อไปจึงจะสามารถสร้างจินตนาการหรือสร้าง
ภาพในใจ แล้วจึงพัฒนาถึงขั้นการคิดและ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ตั้งแต่ช่วงอายุ 7 ปี ถึงอายุ 11 ปี

เป็นช่วงการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เด็กสามารถสร้างภาพความคิดในใจได้ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการเขียนเรียงความ โดยใช้แผนที่ความคิด

การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านการเขียนสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการเรียนการสอนภาษาแบบแผนภูมิแล้ว เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อนำผลการเรียนรู้มาวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย เพื่อปรับปรุงและแก้ไขการจัดการเรียนการสอนได้ต่อไป

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า การวัดและประเมินผลต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาเรียนรู้และเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552: 28) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียน ดังนี้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ โดยการเขียนสารคดี ท้องถิ่นที่ใช้การเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวมนี้ เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน อรณุช ศรีสะอาด (2551 : 49) ให้ความหมายของแบบทดสอบ (Test) ไว้ว่า หมายถึง ชุดคำถาม (Items) หรืองานชุดใด ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปเร้าหรือชักนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา และการตอบอาจอยู่ในรูปของการเขียนตอบ การพูด การปฏิบัติที่สามารถสังเกตได้ วัดให้เป็นปริมาณได้

แบบสอบถามสามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่จะใช้ในการแบ่ง ในที่นี้จะขอกล่าวถึงแบบทดสอบที่แบ่งตามสภาพที่จะวัด ประเภทแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งอรณุช ศรีสะอาด ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ว่า หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพมองด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับรู้มาแล้วมีอยู่เท่าใด แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-Made Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน และสถาบัน การศึกษา

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่วไป แบบทดสอบชนิดนี้จะต้องผ่านการวิเคราะห์แล้วว่ามีคุณภาพดี มีมาตรฐาน คือมีมาตรฐานในการดำเนินการสอบ และมาตรฐานในการแปลความหมายคะแนน (อรนุช ศรีสะอาด 2551 : 49)

การสร้างแบบทดสอบ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวัดผลสัมฤทธิ์ตามแนวอิงเกณฑ์ ในที่นี้จึงขอกว่าเฉพาะการสร้างแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) กรณีแบบเลือกตอบซึ่งจะใช้วัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของนักเรียน และแบบทดสอบภาคปฏิบัติซึ่งจะใช้ในการวัดการนำเสนอโครงเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ตามแนวอิงเกณฑ์ (กรณีแบบเลือกตอบ) ชนิด ชุก้าแพง อธิบายถึงขั้นตอนการสร้างที่สำคัญ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา คู่มือการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระสำคัญและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

1.2 ศึกษาวิธีสร้างข้อสอบจากเทคนิคการสอนและรูปแบบการเขียนข้อสอบ

1.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ควรออกข้อสอบไว้ให้มากกว่าที่จะใช้จริง ร้อยละ 50 ตัวอย่างเช่น ต้องการ 30 ข้อ ออกไว้ 45 ข้อ การออกข้อสอบดังกล่าวควรแสดงให้เห็นสัดส่วนที่ออกไว้เกินในแต่ละผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตารางที่ 4 แสดงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจำนวนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เนื้อหา	ผลการเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	
		จำนวนที่สร้าง	ต้องการใช้จริง
1.....	1.....		
	2.....		
2.....	1.....		
รวม			

1.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจ

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่ตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงแบบฟอร์มในการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ข้อสอบ	ระดับความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1.เพื่อ.....	1.....? ก..... ข..... ค..... ง.....			
	2.....?			

1.5 นำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร IOC หรือการหาค่าเฉลี่ย แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.05 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

1.6 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ ซึ่งต้องไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เรียนเนื้อหาที่นั้น ๆ มาแล้ว ซึ่งอาจได้แก่นักเรียนในระดับที่สูงกว่า หรือถ้าการวิจัยนั้นมีการใช้แผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ด้วย ก็สามารถนำข้อสอบไปทดลองใช้กลุ่มดังกล่าวด้วย

1.7 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกตามวิธีของการแบรนแนน (Brennan) หรือถ้ามีการทดสอบก่อนเรียนด้วยสามารถใช้วิธีของ S-Index ก็ได้ แล้วคัดข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 โดยมีจำนวนข้อครบตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.8 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) หรือสามารถใช้วิธีการของคาร์เวอร์ (Carver) ในกรณีที่มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน

1.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริง (ชวลิต ชูกำแพง. 2553: 89-90)

2. แบบทดสอบภาคปฏิบัติ ในงานวิจัยที่เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีลักษณะธรรมชาติวิชาเน้นการปฏิบัติ จำเป็นต้องใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ ชวลิต ชูกำแพง อธิบายขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบภาคปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดภาคปฏิบัติ

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาและเลือกงานที่จะทำการวัดภาคปฏิบัติ

2.3 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่จะวัด ความคิดรวบยอด และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังตารางที่ 6
 ตารางที่ 6 แสดงแบบฟอร์มการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่จะวัด ความคิดรวบยอด และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เนื้อหา	ความคิดรวบยอด	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
.....	1.
.....	2.

2.4 กำหนดรายการต่าง ๆ ที่จะวัดในแต่ละขั้นตอน (นิยามวางแผนไว้ 3 ขั้น คือ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติงาน และขั้นผลงานและกิจนิสัย) กำหนดสัดส่วนในแต่ละขั้นตอน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการจากแบบสังเกตการวัดภาคปฏิบัติที่สร้างขึ้น

2.5 นำตารางความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ในขั้นที่ 3 และเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการย่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ดังตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนการวัดภาคปฏิบัติ ดังตารางที่ 7
 ตารางที่ 7 แบบประเมินความสอดคล้องของเกณฑ์การให้คะแนนการวัดภาคปฏิบัติ

ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน	จุดประสงค์การเรียนรู้	ผลการพิจารณา		
		+1	0	-1
1.....	1.....
2.....	2.....

2.6 นำผลการประเมินมาหาค่าเฉลี่ย และ/หรือปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

2.7 จัดพิมพ์แบบประเมินการให้คะแนนภาคปฏิบัติ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางแบบประเมินการให้คะแนนภาคปฏิบัติ

รายการสังเกต	น้ำหนักคะแนน		
.....
.....

2.8 ทำการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบวัดภาคปฏิบัติไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน ซึ่งมีผู้สังเกตให้คะแนน จำนวน 2 คน ได้แก่ นักศึกษาช่วยเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งได้ซักซ้อมทำความเข้าใจในแบบวัดดังกล่าวเพื่อให้ตรงกับความเป็นจริง

2.9 นำคะแนนที่ได้จากผู้สังเกต 2 คน มาหาคุณภาพ ดังนี้

2.9.1 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 ถ้าแบบสังเกตเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ถ้าแบบสังเกตเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จะได้ความถี่ การหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คนจะใช้สูตรของสก็อตต์

2.9.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตโดยใช้สูตร แอลฟา ของครอนบาค

2.10 จัดพิมพ์แบบวัดภาคปฏิบัติเพื่อนำไปเก็บข้อมูลหรือทำการทดลองต่อไป (ชวลิต ชูกำแหง. 2553 ข: 92)

การประเมินผลแบบ รุบริคส์ (Rubrics)

การวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนสารคดีท้องถิ่น โดยการเรียนการสอนแบบองค์รวม ผู้วิจัยได้จัดทำเกณฑ์ในการประเมินผลด้านการเขียนสารคดีด้วยการประเมินแบบรุบริคส์ (Rubrics) ซึ่งเป็นเกณฑ์การให้คะแนนที่มีลักษณะเป็นช่วงโดยระบุคุณภาพงานในแต่ละช่วง

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช ได้ระบุถึงการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ตัดสินให้คะแนนผลงานดีเด่นไว้ 2 ประการ ซึ่ง ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548 : 285) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. เกณฑ์การให้คะแนนต้องได้รับการสร้างและพัฒนาจนมีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา นั่นคือต้องสร้างให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแฟ้มสะสมงานในทางปฏิบัติครูควรช่วยกันสร้างและนำไปทดลองใช้ก่อนเพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุง

2. ผู้ประเมิน เพื่อความน่าเชื่อถือและยุติธรรมต่อนักเรียน ควรใช้ผู้ประเมินมากกว่า 1 คนและมีการฝึกการใช้เกณฑ์ก่อนเพื่อความชัดเจนและประเมินได้ตรงประเด็น ถ้ามีผู้สอนร่วมกันหลายคน ควรให้ทุกคนประเมินผลงานนักเรียนแต่ละคน แล้วนำคะแนนผู้ประเมินมาหาค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การให้คะแนนและผู้ประเมินรุบริคส์มีความสำคัญมาก เพราะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของชิ้นงานที่ได้รับประเมิน ดังนั้นการจัดทำรุบริคส์ควรมีหลักเกณฑ์ในการกระทำ ดังมีผู้เสนอไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ ภูวิภาดาธารร์ ได้ระบุถึงกระบวนการสร้างรุบริคส์ ซึ่ง ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548 : 285) ได้สรุปไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 เห็นรูปต่าง ๆ ของตัวอย่างชิ้นงานที่ดีและไม่ดี

ขั้นที่ 2 ระบุหลังการอภิปรายว่าชิ้นงานที่ดีเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 3 ระบุระดับคุณภาพของงาน โดยการบรรยายลักษณะของชิ้นงานที่ถือว่ามีคุณภาพดีที่สุด และบรรยายชิ้นงานที่มีคุณภาพต่ำที่สุด จากนั้นบรรยายลักษณะที่อยู่กลาง ๆ

ขั้นที่ 4 ฝึกใช้เกณฑ์ โดยให้นักเรียนใช้ประเมินผลงานที่เป็นตัวอย่าง

ขั้นที่ 5 ประเมินตนเองและเพื่อน โดยให้ประเมินสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 6 แก้ไขปรับปรุงชิ้นงาน โดยหลังจากได้รับการประเมินในขั้นที่ 5 แล้ว จึงให้มีการพัฒนาชิ้นงาน

ขั้นที่ 7 ครูใช้รูปคส์ที่นักเรียนพัฒนาขึ้นในการประเมินเพราะนักเรียนคุ้นเคยกับรูปคส์มาแล้ว

การจัดทำรูปคส์จึงต้องเริ่มจากการสังเกตความแตกต่างระหว่างชิ้นงานที่ดีมีคุณภาพกับชิ้นงานที่ไม่มีคุณภาพ และผลงานระดับกลาง ๆ แล้วบรรยายค่าระดับผลงานด้วยความจริงที่พบลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ซึ่งครูต้องใช้ความอดทนในการสร้างรูปคส์โดยนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการสร้างรูปคส์ดังกล่าว นักเรียนจะรู้สึกว่าเป็นผู้สร้างเกณฑ์ดังกล่าวด้วยตนเอง และส่งผลถึงความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติในผลงานของตนเอง

ในขั้นที่ 2-4 เมื่อครูฝึกให้นักเรียนประเมินตัวอย่างแล้ว นักเรียนจะมีความมั่นใจ แปลงสิ่งที่คิดขึ้นไปสู่สิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นงานขึ้นมาเองได้ ขั้นนี้ถือเป็นการฝึกทักษะขั้นต้น

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นใช้เกณฑ์จริง ครูอาจต้องช่วยเหลือและแนะนำเพราะอาจพบปัญหาลักษณะชิ้นงานไม่สามารถตรงกับเกณฑ์ได้ทุก ๆ ส่วน บางครั้งอาจต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์ แต่ควรมีข้อพึงระวัง คือ ในการประเมินชิ้นงานตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ใด ๆ ถ้าหากมีสารความรู้สิ่งเดียวกัน ควรใช้เกณฑ์เดิมที่เคยใช้มาแล้วประเมินชิ้นงาน เพราะจะไม่เกิดความสับสน นักเรียนสามารถทำนายความสำเร็จได้เพราะเคยชินกับเกณฑ์ดังกล่าว (ชาญชัย ยมดิษฐ์, 2548-286)

จากหลักเกณฑ์การประเมินแบบรูปคส์ที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวสร้างเกณฑ์ประเมินแบบรูปคส์เพื่อประเมินทักษะด้านการเขียนสารคดีท้องถิ่น ด้วยการเรียนภาษาแบบองค์รวมตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สังเกตความแตกต่างคุณภาพสารคดีท้องถิ่นของผู้เรียน โดยมองหาความแตกต่างระหว่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ไม่มีคุณภาพ และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพระดับกลาง ๆ

2. ทดลองใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นกับตัวอย่างเอกสารสารคดีท้องถิ่นที่นำมาให้นักเรียนศึกษาและตัวอย่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับชมจากวีดิทัศน์ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับเกณฑ์ที่จะใช้ประเมินผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตน ทั้งนี้ นักเรียนจะได้ฝึกใช้เกณฑ์ดังกล่าวประเมินตัวอย่างการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทั้งที่เป็นเอกสารและเป็นสื่อวีดิทัศน์

4. ผู้เรียนใช้เกณฑ์ดังกล่าวประเมินผลงานเขียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ แลกเปลี่ยนกันอ่านกับเพื่อนเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ก่อนรวมเล่มผลงานส่งผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัยใช้เกณฑ์เดิมประเมินพัฒนาทักษะการเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยการเรียนภาษาแบบแผนภูมิของนักเรียน

การประเมินในข้อ 4 นี้ ผู้วิจัยจะใช้แบบประเมินแบบรูปคส์ประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน 2 รอบ ได้แก่

รอบแรก จะประเมินผลงานเขียนสารคดีท้องถิ่นหลังจากที่ผู้เรียนสอบอธิบายโครงเรื่อง การเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการเรียนภาษาแบบ

แผนภูมิผ่านแล้วกลับไปเก็บข้อมูลภาคสนามในท้องถิ่นของตนแล้วกลับมาเขียนตามที่ได้วางโครงเรื่องไว้ และส่งครูเพื่อรับการประเมินในรอบแรก

รอบที่สอง จะประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังจากที่นักเรียนได้นำผลงานที่ครูประเมินในรอบแรกกลับไปแก้ไข พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนกันอ่านเพื่อรับการประเมินจากเพื่อน ๆ แล้วแก้ไขข้อบกพร่องและรวบรวมเข้าเล่มส่งครูเพื่อรับการประเมินในรอบสองจากครู ครูจะนำผลการประเมินทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบเพื่อดูทักษะการเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนสารคดีท้องถิ่นของนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์การประเมินแบบรูบริคส์แล้ว สามารถสรุปประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

1. ทำให้การประเมินคุณภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมมีความชัดเจนมากขึ้น เพราะได้กำหนดช่วงคะแนนตามคุณสมบัติที่ผู้ประเมินระบุไว้ในคุณภาพงานแต่ละชิ้นงาน
2. นักเรียนและครูสามารถทำนายความคาดหวังที่ตนจะได้รับจากการเรียนการสอนได้
3. ครูประหยัดเวลาในการประเมินผลงานของนักเรียน
4. ครูมีความยืดหยุ่นในการประเมินผลงานของนักเรียนแต่ละคน เพราะสามารถใช้เกณฑ์เดิมประเมินผลงานของนักเรียนได้หลายครั้งเพื่อประเมินพัฒนาการของนักเรียน
5. นักเรียนและครูทราบเกณฑ์ที่จะใช้ประเมินล่วงหน้า จึงทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน เพื่อพัฒนาตนเองให้ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

การเขียนวิเคราะห์สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ในลักษณะการเขียนสารคดี

การหาประสิทธิภาพ

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไปทดลองใช้ (Try-out) ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อนำไปทดลองสอนจริง (Train Run) เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (ประยงค์ วุฒิชัยวุฒิ. 2546: 46) อ้างอิงมาจาก มหาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2537: 479-498) ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ไว้ ดังนี้

1.1 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะพึงพอใจ หากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับแล้ว แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นก็มคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน

1.2 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E1/E2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อ

เรียนจบแผนการเรียนรู้แล้วผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

การกำหนดเกณฑ์ E1/E2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนพิจารณาตามความเข้าใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักตั้งไว้ 80/80 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษาจะตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสอนแบบแผนภูมิ ที่จะพัฒนาทักษะการเขียนวิเคราะห์สี่สารอย่างสร้างสรรค์ ในลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความยากสำหรับนักเรียน จึงตั้งเกณฑ์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในครั้งนี้ไว้ที่ 75/75

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ชัยวาทธิ สร้อยเงิน (2553: 69) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์พบว่า

1) ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนานันท์ ชาตินชนบท (2553: 63) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแนวคิด SYNECTICS INSTRUCTIONAL MODEL พบว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 74.83 74.00 และ 76.33 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กาหนดไว้ที่ 70/70 โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 75.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กาหนดไว้ที่ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80.00

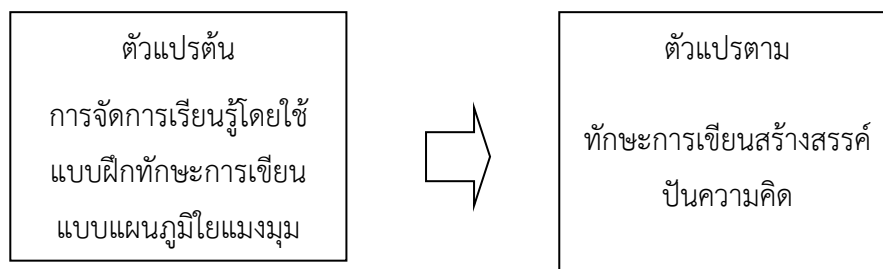
สุวรรณา มะลิวัลย์ (2551) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดและการเขียน โดยใช้แนวคิดตามรูปแบบ Synectics Instructional Model ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแฝกโนนสาราญ อำเภอยะยี่น จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า 1)สภาพความสามารถของนักเรียนด้านทักษะการอ่าน การคิดและการเขียนที่เรียนรู้จากกระบวนการที่ใช้ในการวิจัย ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดและการเขียนมีคะแนน

เฉลี่ยร้อยละ 73.40 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 เท่ากับร้อยละ 74.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

อุบลรัตน์ หนูคา (2551: 127-138) ศึกษาเปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย มีความสามารถการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทยตามรูปแบบของกอกมา เบลล์และวิลเลียมมีความสามารถการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการละเล่นของเด็กไทย ตามรูปแบบการเรียนรู้ของกอกมา เบลล์และวิลเลียม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน

จากการค้นคว้าวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ปั้นความคิดสามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความคิด จินตนาการ อารมณ์มากขึ้น สามารถคิดได้อย่างเป็นระบบระเบียบส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

กรอบแนวคิดของโครงการวิจัยการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์ป็นความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยการใช้เกมบิงโกโดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2. เพื่อศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 2.1.1 แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของระดับชั้นศึกษาปีมัธยมศึกษาที่ 3/3
- 2.1.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.2.1 แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างเกมการศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 2) สร้างแบบฝึกโดยยึดเนื้อหาจากหนังสือภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดมาจัดทำแบบฝึก ซึ่งแบบฝึกที่จัดทำนั้นคือแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ ประสบการณ์ผ่านตัวอักษร โดยจัดทำแบบฝึกและตารางรายชื่อบันทึกคะแนน

3) จัดลำดับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับการใช้แบบฝึกประกอบการสอนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4) นำเกมการศึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เบสท์ (Best, 1981: 182 อ้างถึงใน ประพนอม ตั้งปรีชาพาณิชย์, 2555: 33)

5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5) นำเกมการศึกษาที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำเกมการศึกษาที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2.2 เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแบบทดสอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่อง จำนวนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3) สร้างแบบทดสอบ 2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ โดยใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นฉบับเดียวกัน เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย

4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 3 คน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อว่าใช้วัดความรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่ได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) จัดพิมพ์เกณฑ์การให้คะแนนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The single group pretest-posttest design (สุวิมล ติรภานันท์, 2551: 21)

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

pretest	treatment	posttest
O ₁	X	O ₂

เมื่อ O₁ แทน การสอบก่อนการทดลอง (pre-test)

X แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม

O₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (post-test)

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยชี้แจงการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนรับทราบถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะ

3.2.2 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียน

3.2.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้เทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะกับนักเรียน ทั้งหมด 1 เทอม แบ่งเป็นสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง

3.2.4 เมื่อทำการจัดการเรียนการสอนเสร็จแล้ว จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (Post-test) โดยแบบทดสอบหลังเรียนเป็นชุด เดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

3.2.5 เก็บรวบรวมข้อมูลคะแนนของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ใช้เทคนิคแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในสัปดาห์สุดท้ายของเทอม 2/2563 ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2.6 เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC

4.2 วิเคราะห์หาค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนที่ได้รับจากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรค่าความสอดคล้อง IOC (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2559: 195)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	$\sum R$	แทน	ผลรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N		แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.3.2 สถิติพื้นฐาน

1) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 101)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

2) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2554: 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม)มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม)ในลักษณะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น ด้วยแนวการสอนภาษาแบบแผนภูมิที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน การวัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม

นักเรียน	ก่อนเรียน (20)	หลังเรียน (20)
คนที่ 1	10	20
คนที่ 2	6	11
คนที่ 3	13	19
คนที่ 4	5	16
คนที่ 5	15	16
คนที่ 6	4	20
คนที่ 7	5	19
คนที่ 8	4	19
คนที่ 9	7	13
คนที่ 10	9	20
คนที่ 11	5	15
คนที่ 12	7	13

คนที่ 13	11	19
คนที่ 14	14	19
คนที่ 15	6	14
คนที่ 16	7	15
คนที่ 17	10	16
คนที่ 18	11	18
คนที่ 19	12	15
คนที่ 20	9	16
คนที่ 21	10	15
คนที่ 22	10	11
คนที่ 23	5	18
คนที่ 24	7	17
คนที่ 25	9	13
คนที่ 26	11	20
คนที่ 27	10	16
คนที่ 28	13	17
คนที่ 29	14	20
คนที่ 30	15	20
คนที่ 31	7	12
คนที่ 32	5	11
คนที่ 33	8	18
คนที่ 34	14	20
คนที่ 35	6	12
คนที่ 36	8	14
คนที่ 37	15	20
\bar{X}	9.10	16.40
S.D.	3.41	3.01

จากตารางที่ 4.1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมหลังเรียน (\bar{X} =16.40, S.D.=3.01) สูง

กว่าคะแนนก่อนเรียน ($\bar{X}=9.10$, S.D.=3.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีคะแนน หลังเรียนสูงสุด คือ นักเรียนคนที่ 1 คนที่ 6 คนที่10 คนที่26 คนที่29 คนที่30 คนที่34 และ คนที่37 มี คะแนน 20 คะแนน รองลงมาเป็นนักเรียนคนที่ 3 คนที่7 คนที่ 8 คนที่13 คนที่14 มีคะแนน 19 คะแนน และนักเรียนที่มีคะแนนต่ำสุดคือ นักเรียนคนที่ 2 คนที่22 คนที่ 32 มีคะแนน 11 คะแนน ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนภูมิใยแมงมุมมีความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิดแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) ในลักษณะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้สูงขึ้น ด้วยแนวการสอนภาษาแบบแผนภูมิที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน การวัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม)

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด อยู่ในระดับไม่ผ่านเกณฑ์ สืบเนื่องจากการทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใยแมงมุม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.25)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมหลังเรียน ($\bar{X} = 16.40$, S.D.=3.01)สูงกว่าคะแนนก่อนเรียน($\bar{X} = 9.10$, S.D.=3.41)

2. วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.25)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ป็นความคิด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมุม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มัธยม) ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนภูมิใบแมงมุม การเชื่อมโยงความคิด และเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้การเชื่อมโยงความคิดแบบแผนภูมิใบแมงมุม เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าเขียน ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นหลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเชื่อมโยงความคิด และแผนภูมิใบแมงมุมแล้ว จึงส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้สอดคล้องกับ จงกล วจนะเสถียร (2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ พบว่าความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียน ได้รับการฝึกฝนด้วยกระบวนการที่กระตุ้นทางความคิด ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้นจนสามารถถ่ายทอดความคิดที่แปลกใหม่และสร้างสรรค์ได้อย่างมีระบบระเบียบ เหมือนดังเช่น อรทัย มุลค่า (2557) ได้วิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ที่มุ่งพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยอาศัยการเปรียบเทียบจึงทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การนำแบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมุมมาใช้ในการสอนและวิจัย ครูผู้สอนจะต้องศึกษา

เนื้อหาวิธีการใช้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในเกมให้พร้อมที่จะดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2. ครูผู้สอนจะต้องมีการชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงขั้นตอนในการศึกษาเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียน

แบบแผนภูมิใบแมงมุม และครูอาจจะต้องมีการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมุม ให้มีความหลากหลายเพื่อพัฒนาทักษะในด้านอื่น ๆ ต่อไปกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ การพัฒนาเกมดกกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนแบบแผนภูมิใบแมงมุม การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือหน่วยการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สาระการเรียนรู้ภาษาจีน เรื่อง การเขียนเรียงความภาษาจีน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- _____ . กรมวิชาการ. (2543). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2554 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- _____ . (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตร**
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552) . **ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดประเมินผล**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- ชัยวาทย์ สร้อยเงิน. (2535). “ การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมจินตนาการ ” วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. การเขียน 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์. (2539).
การประพันธ์. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2546). **การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร : อักษร.
- นิจ จันทรมล.(2535).การใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษาปีที่4. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นฤมล ม่วงไทย. (2543). **การสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความอย่างมีวิจระณญาณสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา**
ปีที่5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพดล จันท์เพ็ญ. (2542). **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา 2563
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาศรี สีหอา โฟ. (2531). **การเขียนแบบสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ปราณี สุรสิทธิ์. (2541). **การเขียนเชิงสร้างสรรค์วารสารศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.

ประนอม ตังปรีชาพานิชย์. (2555). **คุณลักษณะและคุณสมบัติของพนักงานบัญชีที่**

ประสงค์ตามทัศนะของสถานประกอบการ ศึกษากรณีสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม

จังหวัดสมุทรสาคร. คณะบริหารธุรกิจ ศาสาธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

พิตรวัลย์ โกวิทวที.(2537). การสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2545).การกวดวิชาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ:

สา นกังานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสา นกันายกรัฐมนตรี.

พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2559). **วิธีการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.**

วรรณิ โสมประยว. (2539). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วรรณิ โสมประยว. (2557). **การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.**

เสรี วงษ์มณฑา. (2544). **เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**

สุวรรณา มะลิวัลย์. (2551). “ การพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดและการเขียน โดยใช้แนวคิดตามรูปแบบ SYNECTICS INSTRUCTIONAL MODEL ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

อัจฉจา ชิวพันธ์. (2535). กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อุบลรัตน์ หนูตา. (2551). “เปรียบเทียบการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ร่วมกับการเล่นเกมของเด็กไทย.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาษาอังกฤษ

Guilford, J.P. (1967). *The nature of human intelligence*. McGraw-Hill.

Torrance, E.Pual. (1972). **Encouraging creativity in the classroom**. Qubuque, IA : Wm. C. Brown.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. อาจารย์วินิตา แน่ประโคน รองวิชาการ
2. อาจารย์ณัฐกาญจน์ แดงทองคำ หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย
3. อาจารย์นवलมรกต ทวีทอง อาจารย์ฝ่ายมัธยม
4. อาจารย์ณัฐวุฒิ จิโนวัฒน์ อาจารย์ฝ่ายประถม